

Bilaga C

SKÖTSELPLAN för NATURRESERVATET BÄVEÅN NEDRE

Uddevalla kommun, Göteborgs och Bohus län

Upprättad år 1985 av Boel Larsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

1 ALLMÄN BESKRIVNING

1 Administrativa data

2 Syftet med naturreservatet

3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

- 3.1 Naturförhållanden
- 3.2 Markanvändning
- 3.3 Tillgänglighet
- 3.4 Inventeringar

II PLANDEL

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

- 1.1 Övergripande mål
- 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Hävd av jordbruksmark
 - 1.2.2 Hävd av skogsområde
 - 1.2.3 Faunavård
 - 1.2.4 Fiske
 - 1.2.5 Rövning
- 1.3 Behandling av skötselområden

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

- 2.1 Övergripande mål
- 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Tillgänglighet - kommunikationer
 - 2.2.2 Friluftsanordningar
 - 2.2.3 Renhållning
 - 2.2.4 Information
 - 2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

3 Revidering av skötselplanen

4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bilagor

- 1 Karta, skala 1:10 000
- 2 Sakägarförteckning
- 3 Skötselplanekarta 1, skala 1:10 000
- 4 Skötselplanekarta 2, skala 1:10 000
- 5 Ekonomisk utredning

FÖRORD

Följande förslag till skötselplan har upprättats under år 1985 av Uddevalla kommuns gatukontor i samråd med bl a länsstyrelsen och berörda markägare.

Skötselplanen består av två delar:

- 1 ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservatet
- II PLANDEL, som delas in i följande avsnitt:
 - 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 2 Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3 Revidering av skötselplanen
 - 4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

I ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform:	Naturreservat
Beslutsdatum:	1987-12-07
Kommun:	Uddevalla
Registerområde:	Bäve och Lane-Ryrs socken
Läge:	Naturreservatet är beläget i anslutning till Bäveån ca 4 km öster om Uddevalla. Topografiska kartbladet. 8B NO. Ekonomiska kartbladet 8B 5F GRÄSKÄRR. Naturreservatets gränser redovisas på karta, som biläggs (bilaga 1).
Area:	ca 70 ha
Fastigheter, markägare:	Sakägarförteckning (bilaga 2)
Upplåtelser:	Arrendeavtal finns betr fisket och jakten, samt hyresavtal betr bostäderna. Redovisas under avsnitt 1 3.2 Markanvändning.
Naturvårdsförvaltare:	Uddevalla kommun

2 SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med naturreservatet är

att skydda flora och fauna inom området, varvid särskilt skall beaktas strandbrinkarna vid Bäveån, växtlokalen för gotlandsag i sjön Surveln och våtmarksområdena vid Älje.

att värna om landskapsbilden samt göra området bättre tillgängligt för friluftslivet.

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Geologi och landskapsformer. Landskapet kring Bäveån är mycket omväxlande från öppna slättlandsliknande former i Äljeområdet till den dramatiska kanjonliknande dalgången öster

om Stureparken. I de öppnare delarna flyter Båveån genom silt- och lerhaltiga marker med inslag av skaljord. Berggrunden är relativt homogen och domineras av en rödgrå svagt förskiffrad granit, här och var genomkorsad av pegmatit- och kvartsgångar. Graniten innehåller vidare brottstycken av basiska bergarter, delvis av amfibolitisk karaktär. De högre partierna är jordfattiga med omväxlande hållmarker och jordfyllda sprickor, medan dalgångarna domineras av marina finsediment.

Vegetationen kan i stort sägas domineras av tall och gran på högre belägna marker medan dalgångarna och låglänta delar företrädesvis karakteriseras av al, björk, rönn, ask och ek med ett buskskikt av videarter, slån, björnbär, hagtorn och olvon. Spridda förekomster påträffas av sötkörbär, vildapel och lönn. Mellan de höga bergsbranterna utmed Båveån har utbildats en mycket örtrik al- björkskog med arter som blåsippa, smörbollar, vattenmärke, strandklo, kärrviol, skogsviol, vänderot, pilblad, bitterpilört, vasstarr, lundelm, rörflen, grenrör, svärdsilja m fl samt ormbunkar som örnbräken, träjon, majbräken, ekbräken, hultbräken, lundbräken och stensöta.

Våtmarkerna i form av igenväxande kärr vid Älje hyser karakteristiska arter för dylika biotoper som tåg- och sävarter, starr, bladvass, mannagräs och pilört. Alridåerna utmed ån i samma område utgör ett värdefullt inslag i landskapet. Hållmarkspartierna i högre terräng har väl utvecklade lavmattor tillsammans med rika förekomster av blåbär och andra risväxter.

Sjön Surveln med närmaste omgivningar intar en särställning såväl geologiskt som botaniskt. Sjön antages vara en av länkarna i en kedja av sjöar som idag utgör rester av ett forntida sund, av geologer kallat Uddevallasundet. De låglänta partierna runt Surveln består till största delen av lövsumpskog, delvis utformade som alkärr. I den östra delen av sjön påträffas den för Västsverige ytterst sällsynta gotlandsagen (*Cladium mariscus*). Den är känd endast från tre platser länet och betraktas som en relik från den postglaciala varmetiden. De två övriga lokalerna är betydligt oansenligare än den här beskrivna. Gotlandsagen gynnas av kalk och i Survelns östra del finns skalförande avlagringar, vilket även gett upphov till två andra kalkkrävande arter i sjön, dybläddra och en kransalg av släktet *Chara*.

Djurlivet.

Genom tidigare täktverksamhet har skapats två sjöar i direkt anslutning till Båveån vid Älje. Dessa i kombination med ytterligare täktpåverkade, i dag kärrlika avsnitt, är av stort intresse som fågelbiotoper speciellt vad avser vadare och sjöfågel. Dessa våtmarker är produktiva och således utmärkta platser för näringssökande fåglar. De två sjöarna kan med enkla medel utvecklas till goda fiskevatten.

Kräfter förekommer rikligt i denna del av Båveån liksom spontana stabila bestånd av bäcköring.

Våtmarkerna är häckningsbiotop för flera fågelarter av vilka särskilt må framhållas vattenrall, drillsnäppa och enkelbeckasin. Överhuvudtaget är de ornitologiska värdena stora i reservatet. I det östra delområdet har observerats näktergal, rosenfink, kärrsångare, mindre hackspett, stjärtmes och rödvingetrast. I biotoperna kring åfåran återkommer rosenfink och härmsångare och dessutom bl a kärrsångare, forsärla och strömstare, Stjärtmes häckar i närheten av sjön Surveln.

Av däggdjur förekommer älg, rådjur, hare och grävling.

3.2 Markanvändning

Jakt bedrivs och är utarrenderad till Jarl Losjö (Björbäck 1:45) och Lars Johansson (Kodebacken 1:3).

Fisket på Kodebacken 1:3 är utarrenderat till Uddevalla Sportfiskeförening.

Fiske förekommer även i den andra dammen och i Bäveån.

Byggnaderna på Kodebacken 1:3 är utarrenderade till Uddevalla Sport fiskeförening.

Ängsmarkerna hävdas genom bete.

Skogsmarkerna består till huvudsaklig del av impediment.

3.3 Tillgänglighet

Området nås lättast från Rv 44 mot Vänersborg. För att komma in i området svänger man av mot Stureparken eller mot norr vid Groröd.

3.4. Inventeringar

Fågelliv inom området har inventerats av SNF i Uddevalla.

PLANDEL

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel skall vara att utföra erforderliga mark-och skogsvårdsarbeten så att områdets flora och fauna skyddas. Härvidlag skall beaktas att de lövskogsdominerande partierna, särskilt de lägre belägna, prioriteras

att alridåerna kring själva åfåran hålls så att fisk- och kräftintressen gynnas

att våtmarkerna ej tillåts växa igen

samt att värna om hållmarksskogen med de väl utvecklade ris- och lavsamhällena

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av jordbruksmark

Områdena bör hävdas för att hållas öppna. I första hand genom betesdrift och i andra hand bör slätter utföras.

1.2.2 Hävd av skogsområde

Hällmarkspartier, lövsumpskog och blandskog är områden som bör få utvecklas fritt och här bör inga åtgärder utföras.

Lövskogsområde med ekinslag skall fortsättningsvis domineras av ek. Granar tas bort och vid röjning och gallring gynnas främst ek, men även hassel, slån, vildapel m fl.

1.2.3 Faunavård

Det är av stor vikt att döda och fauna träd ej tas bort. Samma gäller boträd.

Röjning och gallring bör ej ske under häckningsperioden. Fågelholkar uppsättes i våtmarkerna vid Älje.

1.2.4 Fiske

Fiskeförbättrande åtgärder utföres i dammarna och Bäveån.

Alla fiskevårdande åtgärder skall ske i samråd med fiskenämnden. Utsättning av annan kräftart än den svenska flodkräftan (*Astacus astacus*) får inte ske.

1.2.5 Röjning

Röjningarna utföres som punktröjningar. De träd som skall sparas märks ut, röjning närmast omkring dessa. Röjningarna utföres försiktigt för att få både ett träd- och buskskikt.

Röjningsavfall bortforslas bränns eller finfördelas på platsen så att minsta möjliga markskador uppstår. Ingen eldning på hållmarker i känsliga vegetationssamhällen.

1.3 Behandling av skötselområden

Hela naturvårdsobjektet är indelat i skötselområden, som redovisas och numreras i denna beskrivning och på skötselplanekarta 1 (bilaga 3).

Skötselområde 1

Beskrivning: Skogklätt bergsparti i anslutning till Bäveån. Domineras av ek. På de högre partierna även tall och en. Örtrik flora i sluttningen där marken är fuktigare. Klibbal i strandkanten. I områdets östra del finns ett flackt, fuktigt parti som domineras av asp. Aspsly och viden mot åkern. I fältskiktet höga gräs, nässlor och älgört.

Mål: Ekdominerat bergsparti med tall på de högre delarna. 1 den östra delen lövskog.

Åtgärder: Röjning i aspuppslaget mot åkern, ek gynnas.

Skötselområde 2

Beskrivning: Skogklätt bergsparti i anslutning till Bäveån. Klibbal och viden strandkanten. På de högre partierna ek, tall och gran.

Mål: Ek-dominerat bergsparti med tallinslag på de högre partierna. Även gran.

Åtgärder: Skogsbruk med hänsynstagande till naturvårdens och friluftslivets intressen enligt 21 § skogsvårdslagen. Ek gynnas.

Skötselområde 3

Beskrivning: Blandskogsområde som benämnes Stureparken. Stora inslag av relativt stora ekar. Tall på de högre partierna. En del stora granar finns, likaså unggranar. I strandkanten växer en ridå av klibbal och asp.

Mål: Relativt glest lövträdsområde med dominans av ek. Klibbal och asp i strandzonen.

Åtgärder: All unggran bortröjes. De stora granarna gallras successivt bort. Försiktig gallring även ibland lövträden för att friställa ekarna. Successiv gallring av gran. Friställning av ekarna.

Skötselområde 4

Beskrivning: Blockrik norrslutning i en kanjonliknande dalgång vilken är relativt opåverkad. I slutningen växer en blandskog av ek, gran, björk och rönn där granen dominerar. I buskskiktet återfinns en del brakved. Fältskiktet är rikt på örter och kärlkryptogamer.

På de högre belägna markerna dominerar tall, risväxter och lavar. Utefter Bäveån växer en alskog med ett rikt fältskikt.

Döda och fallna träd finns inom området. En mindre stig går utefter Bäveån.

Mål: Alskog på de flacka partierna utefter Bäveån. I slutningen blandskog dominerat av gran och på de högre belägna partierna tall.

Åtgärder: Inga. Fri utveckling

Skötselområde 5

Beskrivning: Kuperat, skogklätt område med övervägande tall på de högre belägna markerna. I bergsbranten mot Bäveån växer även asp, björk och viden. I strandzonen även klibbal, Vacker utsikt från toppen.

Mål: Hällmarkstallskog. Blandskog i åravinen.

Åtgärder: Inga. Fri utveckling

Skötselområde 6

Beskrivning: Lövsumpskog dominerat av björk. I buskskiktet finns mycket brakved och små granar. Invid Surveln även klibbal och viden. I den nordöstra delen av sjön växer den sällsynta gotlandsagen. I områdets norra del bergsimpediment med tall, risväxter och lavar.

Mål: Lövsumpskog med bergsimpediment.

Åtgärder: Inga. Fri utveckling

Skötselområde 7

Beskrivning: Den södra delen utgörs av ett flackt, fuktigt gallrat lövskogsparti med klibbal, säl, asp och unggranar. Högorter i fältskiktet. På ett torrare område i öster även yngre tall. Bergsimpediment i den norra delen med tall, en, risväxter och gran.

Mål: Lövskog med buskskikt. I den östra delen inslag av tall. Bergsimpediment med tall, risväxter, en och gran.

Åtgärder: I det fuktiga lövskogspartiet tas unggranarna bort. Försiktig röjning i slyuppslagen.

Skötselområde 8

Beskrivning: Smal lövträdsridå utefter Bäveån. Klibbal dominerar, men även asp och björk förekommer. Strandbrinken 0,5 - 2,0 m hög.

Mål: Klibbalsridå

Åtgärder: Ev försiktig röjning i fiskevårdande syften.

Skötselområde 9

Beskrivning: Dammar, tidigare täktområde. Den ena dammen förbunden med Bäveån genom en smal ränna, den andra genomfluten av Bäveån.

Vallar upplagda runt den södra dammen. I strandkanterna växer dungar av klibbal. På de lägre, fuktigare partierna består fältskiktet av högvuxna gräs och örter såsom älgört, nässlor och tistlar vilka gör området svårframkomligt. I områdets östra del går berget i dagen och här finns lönn, ask, björk och apel spridda. En tall- och granplantering växer i anslutning till den södra dammens nordöstra sida. Området är väsentligt från ornitologisk synpunkt.

Mål: Vattendammar med omgivande strandängar med buskvegetation.

Åtgärder: Ev röjning i fiskevårdande syfte.

Gallring av tall- granplanteringen vid behov. Stigarna hålls öppna.

Skötselområde 10

Beskrivning: Bergsparti med blandskog. Tall på de högre belägna partierna. På området finns 3 hus. I brynet finns bl a lönn, ek, ask, björk och sälg.

Mål: Blandskog, hållmarker

Åtgärder: Gallring vid behov i blandskogen. De ädla lövträden gynnas.

Skötselområde 11

Beskrivning: Våtmark med solitära sälgar.

Mål: Fuktäng, kärr

Åtgärder: Inga. Fri utveckling

Skötselområde 12

Beskrivning: Området har tidigare ingått i täktområdet. Det är flackt och här växer lövridåer av främst jolster och viden utefter diken och på fuktigare partier. Områdets norra del, som är torrare, är planterad med tall och där växer en del björksly. På kullen i den östra delen växer en del torpväxter såsom syren, snöbär och rosor. Några stora björkar i anslutning till kullen har nyligen avverkats. I den västra delen en skogklädd bergsslutning. Området fågelbiotop.

Mål: Lövträdsbestånd i norr med tallinslag, gräs- och buskvegetation i söder.

Åtgärder: Björksly röjs. Försiktig röjning i al- och videbuskagen.

Skötselområde 13

Beskrivning: Tidigare täktområde, fuktigt till blött. Här växer fuktälskande växter såsom säv, älgört, bredkaveldun och gul iris. Fågelbiotop.

Mål: Fuktig äng av högörttyp.

Åtgärder: Röjning av inväxande busk- och träarter.

Skötselområde 14

Beskrivning: Granplantering

Mål: Granskog

Åtgärder: Skogsbruk enligt skogsvårdslagens bestämmelser

Skötselområde 15

Beskrivning: Betesmark

Mål: Ängsmark

Åtgärder: Bete

Skötselområde 16

Beskrivning: Bergssluttning med relativt gammal granskog i den norra delen och tall på bergsimpediment. I den västra delen en igenväxande inäga invid Bäveån.

Mål: Granskog samt tall på bergsimpedimenten. Lövskog på inägan.

Åtgärder: Skogsbruk med hänsynstagande till naturvårdens och friluftslivets intressen enligt 21 § skogsvårdslagen. Impedimenten lämnas orörda. Röjning på inägan vid behov.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Målsättningen skall vara att genom lämpliga anordningar och åtgärder såsom stigröjningar, informationstavlor, sopställ, eldringar och parkeringsplatser göra området tillgängligt för friluftslivet.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet - kommunikationer Inga ytterligare åtgärder.

2.2.2 Friluftsanordningar

Samtliga anordningar redovisas på skötselplanekarta 2 (bilaga 4).

Vandringsspår och leder

Beskrivning:

Bohusleden går genom det västra området. En del embryon till stigar finns utmed Bäveåns södra strand samt runt dammarna. Stigsystemet förbättras enligt skötselplanekarta 2, men grus el liknande påføres endast om nödvändigt. Vissa röjningsåtgärder nödvändiga utefter stigarna. Spänger byggs vid de fuktigaste partierna. Stigarna märks upp.

P-platser

P-plats ställs i ordning enligt skötselplanekarta 2.

Sanitära anordningar

Sopställ uppsättes, se skötselplanekarta 2.

Rastplatser

Bord och bänkar uppsättes, se skötselplanekarta 2.

Eldstäder

Uppsättes vid fiskesjöarna, se skötselplanekarta 2.

2.2.3 Renhållning

Renhållning ombesörjes genom naturvårdsförvaltarens försorg.

2.2.4 Information

Informationsskyltar skall uppsättas i reservatet, se skötselplanekarta 2.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltaren ansvarar för detta.

3 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

Skötselplanen gäller för överskådlig tid vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer. Åtgärderna omfattar en 15 årsperiod.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

4.1 Ekonomisk utredning

Naturvårdsförvaltaren har gjort en ekonomisk utredning av seende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen biläggs (bilaga 5).

Det är att märka att ovanstående ekonomiplan inte kommer att fastställas av länsstyrelsen. Den är således inte bindande för naturvårdsförvaltaren utan skall ses som ett ekonomiskt förslag avseende åtgärder som kan läggas ut på flera budgetår.

